

ZŘÍCENINA HRADU LANŠPERK

<https://www.facebook.com/muzeumuo/posts/2986208884794521>

Dnes vám představíme stavbu, která sice nestojí v Ústí nad Orlicí, zato na svém místě stojí už vážně dlouho, ovlivňuje historii našeho kraje. Jde o hrad Lanšperk, potažmo o jeho zříceninu.

Hrad Lanšperk byl založen pány z Drnholce, kteří z vůle panovníka Přemysla Otakara II. prováděli KOLONIZACI okolního kraje. Hrad se stal vojenským a správním centrem rozsáhlého panství, k němuž náleželo i nedaleké město Ústí nad Orlicí.

Jednalo se o královský majetek, později církevní (Zbraslavský klášter, biskupství v Litomyšli), vystřídala se tu řada významných a méně známých držitelů (např. Záviz z Falknštejna).

Po husitských válkách získali lanšperské panství Kostkové z Postupic. Zdeněk Kostka nechal na hradě provést rozsáhlé opravy. Na počátku 16. století se dalšími majiteli stali mocní Pernštejnové. Na přelomu 16. a 17. století ztrácí hrad funkci správního centra panství a pomalu postupně.

Lanšperská zřícenina je v odborné literatuře označována jako zástupkyně tzv. PLÁŠŤOVÝCH HRADŮ v Čechách. U tohoto typu hradu se NEPŘEDPOKLÁDÁ VĚŽ, jež by právě převýšila obvodovou hradbu. V dnešní době lze na hradě identifikovat starší východní palác a protilehlý mladší západní palác. Ostatní zástavba a její funkce je bez archeologického výzkumu nejasná.

● **BŘIT U ZDĚNÉ STĚNY** – Ostrá hrana stěny, natočená směrem, odkud byl předpokládán útok. Ostrý úhel stěny (například u věže) zajišťoval větší odolnost zdi proti ostřelování. Metané projektily (od kamenných až po železné kole, ale i zdechlíny nebo výkaly, které měly obléhatelům znepříjemnit život a přivodit nemoce) díky němu nedopadaly na stěnu pod pravým úhlem a to snižovalo jejich účinnost.

● **PARKÁN** – Jedná se o obranný prvek v podobě prostoru mezi dvěma hradbami.

● **KOLONIZACE** – Proces osidlování neobydlených území. V období založení Lanšperka probíhala tzv. Velká kolonizace, která byla zapříčiněna klimatickým optimem, růstem populace a dalšími faktory. Ve 13. století byla založena i některá okolní města jako královské Vysoké Mýto, nebo naše Ústí nad Orlicí.

● **PLÁŠŤOVÝ HRAD** – Hlavní tíhu obrany nesla silná obvodová hradba, za kterou se „schovaly“ obytné a hospodářské stavby s nádvořím a studnou nebo zemní cisternou uprostřed.

● **NEPŘEDPOKLÁDANÁ VĚŽ** – V expozici našeho muzea přesto najdete model Lanšperka s věží.

